

flytta, men ej kan flytta denne, utan att han blir tagen.

PATT, m. 2. (pop.) Se *Bröstvärta*.

PATTA, v. n. 1. (pop.) Se *Di*. — *Pattan-de*, n. 4.

PAULUN, -- ún, m. 5. (fr. *Pavillon*) Upptill rynkad sänggardin, hängande ned ifrån sängtakets eller fästad vid en liten stång emot hufvudgården.

PAULUNSÄNG, -- únsá'ng, f. 2. Säng med paulun.

PAUPERISM, --- í'ssm, m. sing. (fr. *Paupérisme*, af lat. *Pauper*, fattig) 1) Tillvaron af ett stort antal näringslösa och utfattiga personer i ett land. — 2) Fattigklass, som njuter understöd af samhället.

PAUS, páuss, m. 5. (fr. *Pause*, från grek. *Pausis*) 1) Uppehåll, afbrott, hvila, isynn. i musik. — 2) Tecken, som anger uppehåll i musik. Tystnadstecken.

PAUSERA, v. n. 1. Göra uppehåll, isynn. i musik. — *Pausering*, f. 2.

PAVILJONG, pavillj'ng, m. 5. (fr. *Pavillon*) 1) Fyrkantig byggnad med spetsigt tak. — 2) Flygelbyggnad. — 3) Lusthus.

PECORALE, -- ále, n. pl. — *alia* ell. — *alier*. (af lat. *Pecus*, få) Handling, yttrande eller skriftlig uppsats, som röjer ovanlig dumhet.

PECTINSYRA, päkkti'nsýra, f. 1. Se *Gelé-syra*.

PECUNIER, m. m., se *Pekunier*.

PEDAGOG, -- óg, m. 5. (grek. *Paidagogos*) Barnauppfostrare, barnalärare, skollärare.

PEDAGOGI, --- í', f. 5. 1) Uppfostringsanstalt. — 2) Skolläraresyssla.

PEDAGOGIK, --- í'k, f. sing. Läran om ungdomens uppfostran och undervisning.

PEDAGOGISK, a. 2. Som angår ungdomens uppfostran och undervisning.

PEDAL, - ál, m. 5. (lat. *Pedalis*, af *Pes*, fot) Klaviatur för fötterna på vissa musikinstrument, t. ex. orgor.

PEDALHARPA, - áhárrpa, f. 1. Harpa, försedd med pedal, medelst hvilken man kan höja alla oktavtoner en half ton.

PEDALVERK, - álvá'rrk, n. 5. Den del af ett orgverk, som tillhör pedalen.

PEDANT, - ánt, m. 5. (fr. *Pédant*, från grek. *Pais*, gosse) 1) Föraktlig benämning på skollärare. — *Syn.* Skolfux, Gräl, Glosmagister, Glospedant. — 2) En, som vill synas lärd, eller talar i professorston. — 3) En, som är alltför noga och sträng i småsaker.

PEDANTERI, --- rí', n. 5. 1) a) Pedantiskt väsende, sätt att vara. — b) Pedantisk lärdom, skolgräl. — *Syn.* Skolfuxeri. — 2) Löjligt iakttagande af noggrannhet och stränghet i saker af föga vikt.

PEDANTISK, a. 2. 1) Som tillhör, röjer, tillkännagifver pedanteri. *P. ton.* *P-t väsende.* — 2) (om person) Som i sitt uppförande, i sätt, skick och väsende visar sig som en pedant eller med stel envishet hänger fast vid gamla former och åsigt.

PEDANTISKT, adv. På ett pedantiskt sätt, skolfuxaktigt, småaktigt.

PEDANTISM, --- í'ssm, m. 5. Se *Pedanteri*.

PEDELL, - dá'll, m. 5. (medelt. lat. *Bedellus* ell. *Bidellus*) 1) (ford.) Vaktmästare vid allmänna embetsverk. — 2) Vaktmästare vid ett universitet. — 3) (hos katolikerna) Kyrkovaktare.

PEGASUS, pegasuss, nom. prop. m. (grek. *Pégasos*) Enligt grekiska fabelläran, en bevingad

häst, som med ett höfslag öppnade sänggudinnornas källa. (Fig.) *Sadla* ell. *rida P.*, försöka sig i verskonsten. — Förkortningsvis brukas äfv., helst i vers, *Pegas* (-ás), i best. form *Pegasen*, t. ex.: (fig.) *Spänna P-en för plögen*, sätta ett skaldesnille till göromål, som röra blott det torra, praktiska.

PEJLA, v. a. 1. (sjöt.) Med lodet undersöka vattnets djup; äfv. med tillhjälp af kompassen undersöka ett föremåls bäring. *P. pumpen*, medelst pejlstocken undersöka vattenhöjden i pumpen. — *Pejling*, f. 2.

PEJLKOMPASS, pä'jlkåmpáss, m. 5. Kompass, indelad i grader, som brukas vid pejling. [- com -.]

PEJLSTOCK, m. 2. (skepp.) En i tum indelad jernaln, hvarmedelst vattenhöjden i ett fartyg undersöktes.

PEJLSTOL, m. 2. (skepp.) Stativ med tre ben, hvarpå kompassen ställes, då man vill pejla.

PEKA, v. n. 1. 1) Med fingret visa på någon eller något. *P. på någon.* *P. på ett föremål.* *Han p-de härvid åt sjön.* Aktivt säges: *P. finger åt någon*, upprepade gånger stryka det ena pekfingret öfver det andra i riktning åt en person, den man dymedelst vill utskämma. (Fig.) *Jag ser, hvart han p-r*, hvad han menar, åsytar. *P. út*, se *Utpeka*. — 2) (om vissa spetsiga föremål) Hafva riktning åt ett visst håll, åt en viss punkt. *Visaren p-r på sex.* *Magnetnålen p-r åt norr.*

PEKFINGER, n. 5. Fingret näst tummen, med hvilket man vanligen pekar.

PEKPINNE, m. 2. pl. — *pinnar* ell. **PEKSTICKA**, f. 1. Pinne, sticka, som brukas att dermed utpeka bokstäfverna för barn, som lära sig att läsa. (Fig. fam.) *Vara peksticka åt en*, dess lekboll. *Sätta p. för en*, hålla honom i tukt.

PEKUNIER, pekúniärr, s. 3. pl. (af lat. *Pecunia*) Säges skämtv. i st. f. penningar. [Pec —.]

PEKUNIÄR, --- ä'r, a. 2. Som angår penningar, penning-. [Pec —.]

PELA, v. a. 1. (pop.) Helt sakta rifva med nageln. — *Pelanda*, n. 4.

PELARE, m. 5. 1) Fristående stöd för hvalf eller hvalfbåge, af murverk eller hela stenblock, rundt eller fyrkantigt. — 2) Stöd af trä under midten af en bjelke. — 3) Vid sprängning i grufva kvarlemnadt stöd för taket. — 4) Benämning på sirater o. d., som hafva form af pelare. *Ell bord med fristående p.* — 5) (nat. hist.) Medlersta delen af en snäcka. — *Ss. Pelarformig*, -rad.

PELARBORD, n. 5. Bord med pelarformiga fötter.

PELARFOT, m. 3. pl. — *fötter*. Se *Piedestal*.

PELARGÅNG, m. 2. Se *Portik*.

PELARHUFVUD, n. 4. pl. — *hufvuden*. Se *Kapital*, n.

PELARSKAFT, n. 5. Skaftet på en pelare eller dess nedra del.

PELEGRIM, pelagri'mm, m. 5. Se *Pilgrim*.

PELERIN, --- í'n, m. 5. Ett slags fruntimmerskrage till yttre betäckning, öfver hälften af bröstet, armarna och ryggen.

PELIKAN, -- án, m. 5. (grek. *Pelekan*) 1) Simfågel, något större än en svan; bar vid undernäbben en stor strupsäck, hvari fisk, som utgör hans egentliga föda, kan förvaras. *Pelecanus Onocrotalus*. — 2) (kem.) Destillerkolf med tvenne